

Taktikalise laskmise reegliraamat

**Version 1.11
(03.2023)**

Kaitsejõudude Spordiklubi taktikal-laskmise toimkond

Sisukord:

PEATÜKK 1: Laskeharjutuse disain	4
1.1 Üldpõhimõtted.....	4
1.2 Laskeharjutuste liigid	4
1.3 Reeglistiku jälgimine	5
PEATÜKK 2: Laskeharjutuse ülesehitus	6
2.1 Üldjuhised.....	6
2.2 Laskeharjutuse ehitusel kasutatavad vahendid.....	6
2.3 Muudatused raja ehituses.....	7
2.4 Ohutusalad.....	7
2.5 Testlaskmine ja sihikute kontroll	7
PEATÜKK 3: Laskeharjutuse kirjeldused	8
3.1 Üldjuhised.....	8
PEATÜKK 4: Lasketiiru varustus	8
4.1 Sihtmärgid – Üldpõhimõtted.....	8
4.2 Pappsihtmärgid	8
4.3 Metallsihtmärgid.....	9
4.4 Muud sihtmärgid	9
4.5 Lasketiiru varustuse ja pinnase kohendamine	9
4.6 Laskeharjutuse vead ja muud tõrked	9
Peatükk 5: Võistleja varustus	9
5.1 Tulirelvad	9
5.2 Laskuri varustuse kandmine ja hoidmine.....	10
5.3 Sobiv riietus.....	10
5.4 Nägemis- ja kuulmiskaitsmed	10
5.5 Laskemoon ja varustus	10
5.6 Lahingvarustus	10
5.7 Tõrked võistleja varustusega	10
Peatükk 6: Võistluse korraldus	11
6.1 Võistluse ametnikud	11
Peatükk 7: Laskeharjutus	11
7.1 Relva olek.....	11
7.2 Laskuri stardiasend	12
7.3 Tiirukäsklused	12
7.4 Toimingud relvaga laskeharjutuse sooritamise ajal.....	12
7.5 Liikumine.....	12
7.6 Abistamine ja vahelesegamine.....	13
7.7 Sihikupildi võtmine ja laskeharjutusega tutvumine.....	13
Peatükk 8: Punktiarvestus	13
8.1 Üldreeglid.....	13
8.2 Punktilugemismeetodid	13
8.3 Viigi lahendamine.....	14

8.4 Punktide lugemine ja karistuste väärtused	14
8.5 Sihtmärkide lugemine.....	14
8.6 Tulemuste kontroll.....	14
8.7 Tulemuslehed ja elektrooniline jäädvustamine.....	15
8.8 Punktilugemise vastutus.....	15
8.9 Liikuvate sihtmärkide punktiarvestus	15
8.10 Ajavõtt	15
8.11 Scoring Programs.....	15
Peatükk 9: Karistused ja diskvalifitseerimine	15
9.1 Protseduurilised karistused	15
9.2 Protseduurilised karistused – näited.....	16
9.3 Diskvalifitseerimine – üldreeglid.....	16
9.4 Diskvalifitseerimine – juhulask	16
9.5 Diskvalifitseerimine – relva ohtlik käsitsemine.....	17
9.6 Diskvalifitseerimine – ebasportlik käitumine.....	17
LISA 1 Võistleja varustuse nimekiri.....	18
LISA 2 Võistlusdivisjonid	18

PEATÜKK 1: Laskeharjutuse disain

1.1 Üldpõhimõtted

1.1.1 Ohutus – kõik taktikalise laskmise võistlused ja treeningud peavad olema kooskõlas ohutusnõuetega, mis on kehtestatud vastutava läbiviija poolt ning on kooskõlas laskepaiga kasutuseeskirja ja Eesti Vabariigi seadustega sätestatud ohutuse tagamise meetmetega.

1.1.2 Praktiline väärtus – taktikalise laskmise peamine väärtus seisneb laskeoskuse kontrollimises ja säilitamises tugeva stressi tingimustes. Võistluse väärtuse määrab esitatud väljakutsete realistlikkus ja raskusaste. Laskeharjutused peavad olema enamasti disainitud imiteerimaks tulevahetuse situatsiooni, kus lisaks laskeoskusele võivad olla olulised ka taktikaliselt õige käitumine, kiire otsustusvõime ja füüsiline ettevalmistus.

1.1.3 Realistlikud relvad – taktikalise laskmise käigus peamiselt kasutatavad relvad on vintrelv (tavaliselt täis- või poolautomaatne), käsirelv (tavaliselt püstol), tääk/nuga ja laskuri käed-jalad. Kasutusel võivad olla ka imitatsioonivahendid ning meeskonnarelvad. Püstolkuulipilduja kasutamine vintrelva asemel on lubatud, kuid laskeharjutuste disainimisel ei tohi selle relvasüsteemi piiratud tuleulatust tuua ettekäändeks võistluse väljakutse taseme vähendamiseks.

1.1.4 Mitmekülgsus – taktikalise laskmise harjutused peavad olema varieeruvad. Ühtki laskeharjutust ei tohi korrata sellisel määral, et selle lahendus saaks taktikana kinnistuda. Käesolev punkt ei laiene klassifikatsiooniharjutustele, kus rõhk on eelkõige laskeoskuse sidumisel füüsilise stressiga.

1.1.5 Vaba sooritusviis – Taktikalise laskmise harjutused lubavad laskuril kasutada sooritusviisi (lahendada tekitatud taktikaline olukord vastavalt oma äranägemisele) kuni see ei ole vastuolus laskeharjutuse kirjelduses nimetatud protseduuridega. (vt 9.1.1)

1.1.5.1 Laskeharjutused võivad nõuda kindlaid laskekohti, -asendeid, salvevahetusi ja muid toiminguid. Ette antud nõuete vastu eksimine toob kaasa ühe protseduurilise karistuse juhtumi kohta. (9.2.1)

1.1.6 Füüsiline väljakutse - taktikaline tegevus on füüsiliselt nõudlik ja laskeharjutused võivad nõuda mõningast füüsilist pingutust. Reaalne tulevahetus hõlmab endas liikumist ja stressi, mis tõstavad selles osaleja südame löögisagedust ja häirivad peenmotoorika toimimist. Seetõttu on oluline, et ka sellises tsoonis laskmist harjutatakse ning antud faktorite mõju osatakse vähendada.

1.1.7 Raskusaste – harjutuse füüsiline komponent peab arvestama osalejate füüsiliste võimete, kasvu ja muude piirangutega ning olema väljakutset pakkuv, kuid teostatav. Samuti ei tohi füüsiline tegevus olla põhjendamatult traumaootlik. Liigsele füüsilisele koormusele viitamine ei ole apellatsioonina aktsepteeritav. Tervislikust seisukorrast tulenevalt on võimalik taotleda erikaristust, mis on alati ajaline ja mille määrab igale rajale peakohtunik. Tehniliselt raskematele kohtadele võib rajada alternatiive (nt kõieronimise asendamine jooksuringiga).

1.1.8 Paindlikkus – taktikaline laskmine on eelkõige relvakasutusprintsipi kogum, mida on võimalik rakendada ka juhul, kui kogu laskeüritus korraldatakse ainult ühele relvatüübile (nt. jõustruktuuride üksused, kellele ei ole väljastatud püstoleid, võivad reeglistikku vabalt kasutada ka ainult vintrelva üritusel).

1.2 Laskeharjutuste liigid

Taktikalise laskmise võistlus võib sisaldada järgmisi laskeharjutuste tüüpe:

1.2.1 Vintrelva laskeharjutused - kasutatakse ainult vintrelva, püstol on rajal kaasas. (va 1.1.8) Püstoli alla on lubatud laadimisprotseduuri käigus kinnitada tühi salv.

1.2.2 Püstoli laskeharjutused – harjutuse kirjeldus sätestab, kas vintrelv on kaasas või mitte.

1.2.3 Kombineeritud laskeharjutused - Kasutatakse mitut tulirelva ühel laskeharjutusel.

1.2.3.1 Külmlrelva või käsivõitluse elemendi lisamine harjutuse kirjeldusse ei muuda seda kombineeritud laskeharjutuseks, kui kasutatavaid tulirelvi on harjutusel vaid üks liik.

1.2.4 Laskeharjutused peavad võimalusel kasutama ära kogu tulirelva tüübi realselt kasutatava distantsi s.t. käsirelva korral kuni 50 meetrit, vintrelva puhul 600 meetrit.

1.2.5 Laskeharjutused on reeglina rajatud ühele laskurile, kuid harjutusi on võimalik rajada ka kuni 4 liikmelisele meeskonnale (piirang eelkõige reaalsete lasketiirude poolt). Sellisel juhul peetakse arvestust kas ainult meeskonna koosseisus või määratakse üksuse tulemus iga võistleja arvestusse.

1.2.6 Klassifikatsiooniharjutused- kindlaks määratud parameetrite alusel üles seatud harjutused, mille tulemused on läbi aegade võrreldavad ja mõõdetavad. Klassifikatsiooniharjutuste kirjeldused määratakse eraldi juhendiga.

1.3 Reeglistiku jälgimine

1.3.1 Kui laskeüritus on välja kuulutatud taktikalise laskmise nime all, siis on kõigi reeglistikus toodud punktide jälgimine kohustuslik. Antud punkti täitmise eest vastutab laskeürituse vastutav läbiviija.

PEATÜKK 2: Laskeharjutuse ülesehitus

2.1 Üldjuhised

- 2.1.1 Laskeharjutuse ülesehituse juures tuleb vältida olukorda, kus rajal asuvad konstruktsioonid võivad kujutada ohtu laskurile või läbiviivale personalile või kus nad võivad soodustada laskuri poolt ohutustehnilise vea tegemist. Läbiviivale personalile peab jääma liikumiseks mõistlikul hulgal ruumi..
- 2.1.2 Ohutusnurgad – Laskeharjutuse ehitamisel tuleb alati arvestada laskeala piirangutega ja jälgida, et ohutusnurgad jääksid lubatava laskesuuna piiridesse. Arvesse tuleb võtta ka võimalikke rikošetiohtlikke pindasid ja konstruktsioone ning kasutada nende riskide maandamiseks sobivaid meetmeid. Ohutusnurga rikkumine on alus võistluselt diskvalifitseerimiseks.
- 2.1.3 Miinimumdistantsid – Kui laskeharjutusel kasutatakse metallmärke või metallist barrikaade, tuleb tagada, et laskmise ajal püsiks kogu osalev isikkoosseis metallist vähemalt 50 meetri kaugusel, kui lastakse vintrelvaga ja 8 meetri kaugusel, kui lastakse püstoliga.
- 2.1.4 Sihtmärkide asukohad – Sihtmärkide paigutamisel tuleb jälgida, et laskur saaks laskeala piirides püsesid lasta sihtmärke ohutult kõigist positsioonidest, kust see lubatud on. Vajadusel tuleb selleks piirata pealtvaatajate ligipääsu. Lubatud on paigutada sihtmärke üksteise taha, kusjuures pappsihtmärgid loetakse läbistatavateks, s.t. tabamus sihtmärgis, mis on eelmise pappsihtmärgi taga annab vastavalt punktisooni tabamustele punkte. Kuna selliste tabamustega ei saa reaalses elus kindla peale arvestada, ei tohiks harjutuse ehitamisel paigaldada läbiva tabamuse tõenäosusega kohta punkte andvaid, vaid ainult trahvimärke, sh metallist trahvimärke ohutuskaugusega arvestades.
- 2.1.4.1 Pappmärgid, mis on asetatud üksteise peale vahetusse kontakti, loetakse läbistamatuteks.
- 2.1.5 Pinnas– lasketiiru pinnas või põrand peaks olema mõistlikkuse piires vaba esemetest, mis võivad põhjustada komistamist või libisemist. Liikumist suunavad takistused (näiteks mööbliesemed) mis on paigaldatud harjutuse stsenaariumi toetamiseks, on lubatud. Kui laskeala pinnas muutub ilmastiku või kasutuse tõttu mudaseks või ebatasaseks, võib läbiviiva personali otsusega pinnast tasandada või täita.
- 2.1.6 Takistused ja barrikaadid – Laskeharjutusel kasutatavad takistused peavad arvestama laskurite erinevate füüsiliste mõõtmetega. Vajadusel tuleb tagada abivahendite olemasolu.
- 2.1.7 Ühised tulejooned – meeskondlikel laskeharjutustel, kus mitu laskurit laseb ühelt tulejoonelt korraga, peab olema tagatud, et laskurid ei satuks üksteise laskesektoritesse.
- 2.1.8. Laskevõistluste käigus tuleb võrdse kohtlemise tagamiseks märkida sihtmärkide täpsed asukohad sihtmärgi alustele ja alused peaksid oma kohale olema kindlalt fikseeritud või peab sihtmärkide asetuse olema taasloodav mõnel muul moel. Metallmärgid peavad olema paigutatud viisil, mis tagab nende asukoha säilimise kogu võistluse vältel.
- 2.1.9 Papp- ja metallmärke lähestikku kasutades tuleb pöörata tähelepanu, et metallmärgidelt tulevad metalliosakesed ei saaks pappmärki rikkuda.
- 2.1.10 Lasketiiru taustvallidel liikumine ja viibimine on keelatud, välja arvatud laskmiste läbiviija loaga.

2.2 Laskeharjutuse ehitusel kasutatavad vahendid

Raja ülesehitusel võib kasutada erinevaid vahendeid laskuri liikumise piiramiseks ja/või väljakutse suurendamiseks:

- 2.2.1 Karistusjooned – Karistusjooni võib kasutada füüsiliste barjääride asemel selleks, et:
- 2.2.1.1 Vältida ohtlikku või ebarealistlikku liikumist (nt metallmärkidele liiga lähedale);
- 2.2.1.2 Imiteerida takistust või varjet;
- 2.2.1.3 Määratleda laskeala piirid.
- 2.2.1.4 Karistusjooned peavad olema kindlalt fikseeritud, kohtades, kus on suur tõenäosus laskuri poolseks joone ületamiseks, peab see olema maast vähemalt 2 cm kõrgune ning peale astudes tajutav. Vähemolulistest kohtades võib kasutada piirdelinti.
- 2.2.1.5 Kui laskeharjutusel on selgelt märgistatud liikumistee ja laskur otsustab seda ignoreerida ja kasutada otseteed, määratakse selle eest protseduuriline karistus. Kui otsetee kasutamisest saadav eelis on väärt rohkem, kui üks protseduuriline karistus, võib peakohtuniku otsusega määrata ühe rikkumise eest mitu protseduurilist karistust.
- 2.2.1.6 Karistusjoontest ei tohi ehitada kaste ega takistusi, mis nõuaks laskurilt sinna lamades laskeasendis mahtumiseks jalgade põlvest üles tõstmist. See on halb taktikaline harjumus.
- 2.2.2 Kunstlikud takistused peavad olema rajatud järgmisel moel:

2.2.2.1 Peavad olema piisavalt kõrged ja piisavalt tugevad, et täita oma eesmärgi. Kui eraldi ei ole kasutada abivahendit kõrgemale tõusmiseks, tuleb arvestada vähemalt 1,8m kõrgused barrikaadid kui lõpmatult kõrgusesse ulatuvad.

2.2.3 Cooperi tunnelid – Tunnelid, mille konstruktsioonis on katusena kasutatud lahtist kerget materjali, näiteks puidust lippe, mis puudutuse peale maha kukub. Katusematerjal peab olema piisavalt kerge, et kukkumisel mitte vigastusi põhjustada. Sääraseid tulleid võib kasutada sundimaks laskureid liikuma madalamalt, kaasa arvatud roomates.

2.2.4 Laskeharjutuse vahendid – Kõik harjutusel kasutatavad vahendid peavad olema konstrueeritud ohutust silmas pidades ning peavad jätma kohtunikule piisavalt ruumi laskuri kontrollimiseks. Kõik vahendid, mida laskur saab kasutada, peavad olema piisavalt tugevad, et pidada vastu võistluse lõpuni.

2.2.5 Aknad ja laskeavad – Peavad olema kättesaadaval kõrgusel enamuse laskurite jaoks. Kui ava on liiga kõrgel, võib kasutada selle kompenseerimiseks stabiilset platvormi, kusjuures platvorm peab olema tagatud võistluse korraldaja poolt.

2.3 Muudatused raja ehituses

2.3.1 Laskeharjutuse korraldajad võivad vastavalt vajadusele kalduda kõrval väljakuulutatud raja disainist, kuid sääraseid muudatused peavad saama peakohtuniku heakskiidu ning peaksid võimalusel olema kinnitatud enne laskmiste algust.

2.3.2 Kõiki võistlejaid peab raja muudatustest teavitama esimesel võimalusel, kuid hiljemalt laskeharjutuse tutvustusel.

2.3.3 Kui peakohtunik lubab muuta harjutuse sisu pärast laskmiste algust, võib ta:

2.3.3.1 Lubada laskeharjutusel jätkuda nii, et muudatus mõjutab ainult neid laskureid, kellel harjutus veel laskmata. Seda võib teha juhul, kui muudatus põhjustas laskuri tegevus, mis oli korraldajate poolt soovimatu. Kõnealune laskur peab laskeharjutuse uuesti sooritama koos muudatustega.

2.3.3.2 Kui laskeharjutuse muudatus mõjutab ka laskureid, kes on juba harjutuse sooritanud, peavad kõik laskurid laskma selle uuesti vastavalt uuele kirjeldusele.

2.3.4 Kui peakohtunik otsustab, et pärast vajalike muudatuste tegemist ei ole võimalik kõigil laskuritel enam uuesti harjutust sooritada ning muudatused tingisid võistlejate ebavõrdse kohtlemise, tuleb see harjutus võistluse nimekirjast kustutada koos kõigi juba saavutatud tulemustega.

2.3.5 Peakohtunik võib halva ilma korral sihtmärkide kaitseks anda korralduse kasutada kas läbipaistvat kilet või märgi aluse külge kinnitatavaid katuseid. Selline korraldus ei ole käsitletav võistlejate ebavõrdse kohtlemisena.

2.3.6 Kui peakohtunik otsustab, et ilmastik või mõni muu väline tegur hakkab mõjutama laskmise ohutust, läbiviimist või võrdset kohtlemist, on tal õigus lasketevõime ajutiselt peatada, kuni olud normaliseeruvad.

2.4 Ohutusalad

2.4.1 Korraldaja peab laskepaigas tagama piisava hulga selgelt märgistatud ohutusalade olemasolu.

2.4.2 Ohutusalas on lubatud laskuril iseseisvalt relva käsitseda, eeldusel, et relvaraud jääb ohutusse suunda ja laskur ise ohutusalala piiridesse. Rikkumised võivad olla aluseks laskmiselt diskvalifitseerimisele. Lubatud tegevused ohutusalas on:

2.4.2.1 Laadimata relva kabuuri/kotti panek või välja võtmine.

2.4.2.2 Kuivtreening, sh sihtimise, päästmise, asendivahetuse ja tühjade salvedega salvevahetuse harjutamine.

2.4.2.3 Relva kontroll, lahtivõtmine, puhastamine, parandamine ja muud samalaadsed toimingud.

2.4.3 Ohutusalas ei tohi käsitseda laskemoona, ega selle komponente, sh. õppepadruneid.

2.5 Testlaskmine ja sihikute kontroll

2.5.1 Kui laskealal on vastav võimalus olemas, võib eraldi määrata proovilaskmise ala, mis võimaldab osalejatel veenduda, et relv on töökorras ja sihikud õigesti reguleeritud. Proovilaskmise ala kasutamise korra määrab vastutav läbiviija.

PEATÜKK 3: Laskeharjutuse kirjeldused

3.1 Üldjuhised

Igale laskeharjutusele peab koostama selgesõnalise kirjelduse, mis annab laskurile ülevaate ohutust ja aktsepteeritavast tegevusest ning märkide hulgast ja paigutusest. Laskeharjutuse kirjelduses on esitatud taktikalise situatsiooni kirjeldus, sihtmärkide tüüp ja hulk, vajaminevate laskude hulk, stardiasend, stardisignaal ja nõutavad tegevused. Enne harjutuse sooritamist peab rajakohtunik kirjelduse ette lugema. Kui rajakohtuniku loetu erineb varem avaldatud kirjeldusest, tuleb aluseks võtta kohtuniku poolt esitatud kirjeldus. Laskeharjutuse kirjeldus võib olla kas:

3.1.1 Avalik – laskeharjutuse kirjeldus, sh. märkide paigutus ja ligikaudsed laskedistsantsid on avaldatud enne võistlust ning tehtud kättesaadavaks kõigile osalejatele.

3.1.2 Avaldamata laskeharjutused – märkide iseloomu, situatsiooni, paigutust, distantse jm. ei avaldata enne võistlust. Planeerimise hõlbustamiseks on soovitatav avaldada laskude koguarv. Pärast kirjelduse ettelugemist ja tekkinud küsimustele vastamist võib laskuritele anda aega harjutusega tutvumiseks. Kui seda tehakse, peab tutvumisaeg olema kõigile osalejatele võrdne.

3.1.3 Avaldamata laskeharjutustel on lubatud muuta sihtmärkide asukohti viisil, mis ei mõjuta olulisel määral laskeharjutuse sooritamist, sh. vahetada omavahel lastava ja trahvimärgi asukohti, anda indikatsioone trahvimärgi värvuse või muude parameetrite kohta või mõnel muul viisil tekitada otsustuspunkte selliselt, et laskur peab langetama otsused harjutuse käigus kuid väljakutse iseloom ja raskusaste säilivad siiski samal tasemel kõigi osalejate jaoks. Niisuguseid laskeharjutusi võib olla maksimaalselt 25% võistluse laskude kogumahust.

PEATÜKK 4: Lasketiiru varustus

4.1 Sihtmärgid – Üldpõhimõtted

4.1.1 Pappsihtmärgid peavad olema kõigile osalejatele tuttavad ning nende punkte andvate alade suurused teada. Kasutatavad märgid on näiteks metric sihtmärk, VTAC sihtmärk ja EKV standardsihtmärk. Pappmärgid loetakse läbitavateks, s.t ühe märgi läbinud lask annab tulemuse ka tagapool asuvas sihtmärgis või trahvimärgis, v.a. punkt 2.1.4.1 mainitud juhul.

4.1.2 Punkte andvate ja trahvimärkide värv ja/või märgistus peavad olema selgelt eristuvad ning kõikidele laskuritele aegsasti teada. Erandjuhul võib märgistused teha vastavalt harjutuste iseloomule- kui väljakutse üheks osaks on sihtmärkide kiire tuvastamine avaldamata muutuvatel laskeharjutustel. Sellisel juhul on soovitatav kasutada märgil kas relvaga või tühjade kätega kleebiseid vms.

4.1.3 Metallmärgid peavad olema värvitud ühtlaselt ühevärviliseks viisil, mis võimaldab hilisemat tabamuste tuvastamist.

4.1.4 Sihtmärke on lubatud varjata läbistatava või läbistamatu varjega. Läbistatav peab jääma mõistlikkuse piirides samasuguseks kogu võistluse vältel. Vältida tuleb olukorda, kus iga laskeharjutuse läbimisega muutub sihtmärk järjest paremini nähtavaks. Läbimatu varje peab olema läbistamatust materjalist või peab võimaldama eristada laske, mis on sooritatud läbi sellise varje.

4.1.4.1 Lask, mis tabab läbistamatut varjet ja tabab seejärel sihtmärki, loetakse möödalasuks. Kui sellise lasu tagajärjel ei ole seda võimalik senisel kujul lõpuni lasta (nt pikali kukkunud metallmärk), tuleb harjutus peatada, taastada ja uuesti lasta.

4.2 Pappsihtmärgid

4.2.1 Ametlikel võistlustel kasutataval sihtmärgil peab olema eristatud 3 või 4 tabamisala, kusjuures soovitatav on kasutada metric, VTAC või EKV sihtmärke. Treeningvõistlustel ja treeningutel on kasutatava sihtmärgi tüüp läbiviija otsustada.

4.2.2 Pappmärgi osalisel kinnikatmisel peab kõrgeima väärtusega tabamisala jääma vähemalt osaliselt lastavaks.

4.3 Metallsihtmärgid

4.3.1 Üldjuhised

4.3.1.1 Metallsihtmärgid peavad olema paigutatud selliselt, et laskedistants oleks püstoliga lastes üle 8 meetri ja automaadiga lastes üle 50 meetri.

4.3.1.2 Metallmärgid peavad tabamuse peale kukkuma, pöörduma või muul viisil tabamust näitama. Metallmärgid, mis ei kuku ega reageeri, võib kasutada treeningvõistlustel, standardharjutustel ja treeningutel. Erandjuhtudel võib kasutada selliseid märke ka tiitlivõistlustel, kui tabamuste kontrollimiseks on olemas piisav personal ja vahendid ning läbiviija loeb seda parimaks võimalikuks lahenduseks.

4.3.2 Lubatud on kasutada IPSC tüüpi popper sihtmärke ja metallplaate.

4.4 Muud sihtmärgid

4.4.1 Purunevaid sihtmärke – nt savitaldrikud või kahhelplaadid- võib kasutada nii punkte andvate kui trahvimärkidena, samuti muid karistusi andvate objektidena (nt miinivälja imiteerimine).

4.4.2 Lubatud on kasutada elektroonilisi sihtmärgisüsteeme (nt. SAAB, JASTER, ELI).

4.4.2.1 Elektroonilist sihtmärki ei tohi kasutada trahvimärgina.

4.5 Lasketiiru varustuse ja pinnase kohendamine

4.5.1 Laskur ei tohi laskeharjutuse juures midagi muuta. Kui muudatus on vajalik ohutusest või võrdse kohtlemise printsiibist tulenevalt, tuleb sellest teavitada rajakohtunikku, kes otsustab muudatuste lubatavuse. Kui vajaduses jäädakse eriarvamusele, on viimane sõna võistluse peakohtunikul. Omaalgatuslike muudatuste eest võib määrata protseduurilise karistuse.

4.6 Laskeharjutuse vead ja muud tõrked

4.6.1 Laskeharjutusel kasutatava varustuse eesmärk on tagada kõigile osalejatele võrdne väljakutse. Varustuse vead võivad olla näiteks märkide enneaegne ümberkukkumine, minema lendamine, mehhaaniliste või elektrooniliste süsteemide tõrked, või seinte, uste või barjääride lagunemine. Loetelu ei ole lõplik.

4.6.2 Võistleja, kes ei saa teistega võrdsetel alustel harjutust läbida laskeharjutuse varustusel ilmnenud vea tõttu, peab harjutust uuesti alustama, kui võrdsed võimalused on taastatud.

4.6.2.1 Taastamata pappmärke ei loeta laskeharjutuse veaks (vaata 8.1.3).

4.6.2.2 Kui peakohtunik leiab, et laskeharjutus on olulisel määral muutunud, peavad mõjutatud laskurid harjutuse uuesti läbima. Kui harjutuse samadel alustel läbimine ei ole võimalik, näiteks mitmepäevase võistluse korral, võib peakohtunik otsustada harjutuse võistluselt eemaldada.

4.6.3 Sama laskeharjutuse varustusega esinevad pidevad probleemid võivad olla aluseks otsusele see harjutus võistlustulemustest eemaldada.

Peatükk 5: Võistleja varustus

5.1 Tulirelvad

5.1.1 Relvasüsteemid on jaotatud erinevatesse võistlusdivisjonidesse, kuid harjutused jäävad kõigile samaks. Täpsusrelva divisjonile võib korraldada väljakutse suurendamiseks spetsiaalseid võistluseid.

5.1.2 Sihikute jaotust mõistetakse alljärgnevalt:

5.1.2.1 "Raudsihikud" on sihtimisseadmed, mis ei kasuta elektrit ega läätseid. Fiiberoptika on lubatud.

5.1.3.2 "Optilised/ elektroonilised sihikud" on sihtimisseadmed mis kasutavad elektrit ja/või läätseid.

5.1.3.3 Võistluse peakohtuniku pädevuses on otsustada sihikute klassi kuuluvuse üle.

5.1.3.4 Kõikides divisjonides on lubatud relvale kinnitada taskulamp. Integreeritud ja rihitud laser võib olla kinnitatud, kuid kasutada võib vaid juhul, kui see on lubatud laskeharjutuse kirjelduses. Rikkumist karistatakse ühe protseduurilise karistusega juhtumi kohta.

5.1.4 Päästiku tõmbetugevus peab ületama 1 kg nii vintrelva kui püstoli puhul, päästikusüsteem peab olema ohutu. Täpsusrelvale minimaalset päästiku tõmbetugevust ei kehtestata.

5.1.5 Üldjuhul peab võistleja läbima kogu võistluse samade relvadega. Kui relv peaks purunema, võib võistluse peakohtunik lubada jätkamise teise samasse divisjoni kuuluva relvaga.

5.1.6 Divisjonide tehniline kirjeldus on ära toodud lisas 2.

5.1.7 Vintrelva külge peab olema kinnitatud relvarihm, mis võimaldaks laskuril mõlemad käed relva küljest lahti lasta nii, et relv jääks laskuri külge kinnitatuks ja ohutusse suunda.

5.2 Laskuri varustuse kandmine ja hoidmine

5.2.1 Relvade kandmine – Relvad peavad olema tühjaks laetud (salv eraldatud, padrunitesa tühi) kõikjal, välja arvatud kohtuniku käsu peale laskeharjutust sooritades. Väljaspool laskeharjutust ja relvakäsitsemisala peab vintrelva rauda hoidma suunaga üles või allapoole. Alla suunatud relvaraud võib näidata kuni 1 meetri kaugusele laskuri jalgadest, püstolid peavad asetsema kabuuris. Relvakäsitsemisalal on lubatud suunata relvarauda ohutu suunana märgitud suunda, relvi puhastada, remontida ja teha kuivtreeningut.

5.2.2 Kabuuri asetatud püstol peab olema kaitseriivistatud või maha vinnastatud, kui selleks on vastav mehhanism olemas. Vaid sisemisi kaitseastmeid kasutatav kahetoimelise päästikusüsteemiga relv (nt Glockid) loetakse kabuuri asetamiseks piisavalt ohutuks.

5.2.3 Laskemoona tuleb kanda selleks ette nähtud taktikaliseks tegevuseks sobivas kandesüsteemis või lahingvöös. Lahingvarustuse kirjeldus on ära toodud lisas 1. Harjutuse kirjeldusega võib laskemoona paigutust ka muuta. Rakmetaskutel kasutatavad kinnitused peavad stardihetkel olema kinni.

5.3 Sobiv riietus

5.3.1 Sobiv riietus on välivorm, taktikaliseks kasutamiseks ette nähtud riietus, matkariietus ja muu riietus, mis oma värvi ja omaduste poolest taktikalisse keskkonda sobib. KV/KL võistlustel võib olla piirang vormiriietuse kandmiseks.

5.4 Nägemis- ja kuulmiskaitsmed

5.4.1 Kõik laskealal viibijad peavad kandma piisava kaitseastmega nägemis ja kuulmiskaitsmeid.

5.4.2 Nägemis- või kuulmiskaitsete paigaldamisel või kasutuskõlbmatuks muutumisel tuleb laskmine peatada ja alustada harjutust uuesti kui piisav kaitse on saavutatud.

5.5 Laskemoon ja varustus

5.5.1 Keelatud on kasutada soomustlääbitavat (AP) ja trasseerivat laskemoona. Laskur vastutab enda poolt kasutatava laskemoona ohutuse eest.

5.5.2 Varusalved võivad harjutuse käigus maha kukkuda, kuid enne viimast lasku peavad kõik salved ja muu laskuri varustus olema tema valduses tagasi ja varustusse paigutatud. Salvete enda külge sidumine ei asenda nende varustusse paigutamist. Antud reegli vastu eksimine toob kaasa ühe protseduurilise vea varustuselemendi kohta.

5.6 Lahingvarustus

5.6.1 Taktikaline laskmine oma olemuselt eeldab lahingvarustuse (lahingvest, rinnarakmed, lahingrakmed, plaadikandja vms) kasutamist. Lahingvarustuse tüüpi ette ei kirjutata, kuid alati peab kaasas olema vähemalt lisas 1 loetletu.

5.6.2 Lahingvarustus peab olema oma iseloomult lahingusse sobiv, s.t vastu pidama aktiivsele liikumisele, roomamisele ja selle käigus püstolit kaitsma. Kabuuridel peab olema aktiivne lukustus (s.t lukustus, mis väldib gravitatsiooni mõjul püstoli välja kukkumise, ingl k. Level 2 retention). Päästikukaitse, kirp ja üle poole kelgust peab olema kaetud ning kabuuri asetatud püstoli vintraud ei tohi seisval laskuril näidata keha keskteljest kaugemale kui 1 meetri.

5.6.2.1 Keelatud on kasutada kabuure, kus lukustuse mahavõtmiseks tuleb viia päästikusõrm päästiku kohale ja vajutada relva suunas (nt IMI, BH Serpa jms).

5.7 Tõrked võistleja varustusega

5.7.1 Laskur kõrvaldab tekkinud tõrked ise kõiki ohutusreegleid järgides. Laskeharjutuse sooritamise aega sealjuures ei peatata.

5.7.1.1 Kui laskuri relval tekib tõrge enne stardisignaali ja ta sellest rajakohtunikule teada annab, peatatakse harjutus ning laskur saab võimaluse harjutus uuesti sooritada pärast seda, kui relv on uuesti töökorda seatud ja kontrollitud.

5.7.2 Juhul, kui tõrget ei õnnestu kõrvaldada 1 minuti jooksul või kui võistleja lõpetab laskmise mõnel muul põhjusel, peab ta sellest teavitama kohtunikku, kes lõpetab harjutuse tavapärasel viisil. Aeg salvestatakse ja punktid loetakse nagu nad sel hetkel on, kaasa arvatud möödalasud ja muud võimalikud karistused. Uut sooritust ei saa relva purunemisele viidates nõuda. Abivahendite kasutamine tõrke kõrvaldamiseks on lubatud. Padrunipessa kinni jäänud kesta või relvarauda kinni jäänud kuule raua suudme poolt välja lükata ei tohi. Kui selleks tekib vajadus, siis sooritus katkestatakse, tõrge eemaldatakse rakendades kõrgendatud ohutustehnika protseduure ning tulemus läheb kirja nii nagu see lasti.

5.7.3 Ühelgi juhul ei tohi võistleja lahkuda laskeharjutuselt laetud relvaga.

5.7.4 Oluliselt erineva lasuheli korral, mis võib viidata kuuli vintrauda kinnijäämisele, peab kohtunik laskuri peatama ja relv laetakse tühjaks. Seejärel kontrollib kohtunik relva ja käitub vastavalt olukorrale: kui kahtlus oli alusetu ja relv on töökorras, saab laskur õiguse harjutus uuesti sooritada. Kui vintraud on blokeeritud, tuleb tõrge kõrvaldada ning seejärel loetakse tulemused ja aeg nagu nad peatumise hetkel olid. Uue soorituse õigust ei saa.

5.7.4.1 Kui laskur peatab erineva lasuheli korral ise laskmise (nt kohtunik ei jõudnud või taibanud seda kohe teha), võib kohtunik selle kinnitada ja rakendub reegel 5.7.4. Kui kohtunik seda ei kinnita, ei saa laskur uue soorituse õigust olenemata sellest kas kuul on rauda jäänud või mitte. Küll aga on ta vältinud võimaliku väga ohtliku olukorra.

Peatükk 6: Võistluse korraldus

6.1 Võistluse ametnikud

Võistluse korraldusega on seotud järgmised ametnikud:

6.1.1 Rajakohtunik – annab laskurile käsklused, kontrollib laskuri poolset kinnipidamist ohutusreeglitest ja rajakirjelduses nõutust. Samuti mõõdab aega, loeb tulemusi ja karistusi ning kannab need tulemuslehele või tulemuste arvestamise programmi.

6.1.2 Tulemustearvestaja – koondab erinevate laskeharjutuste tulemused koondtulemusteks.

6.1.3 Tagalaülem – tagab võistluse vahendite (sihtmärgid, teip, värv, ehitised jne) olemas- ja korrasoleku.

6.1.4 Peakohtunik – on kõrgeim võim laskepaigas ohutuse tagamise, reeglite järgimise ja tõlgendamise alal.

6.1.5 Võistluse direktor – vastutab võistluse üldise administreerimise ja koordineerimise eest, sh laskurite gruppideks jagamine, ajatabeli koostamine, laskeradade ehitus jm. Tema on kõrgeim ametnik kõigis valdkondades, kus vastutus ei ole antud peakohtuniku kätte.

Peatükk 7: Laskeharjutus

7.1 Relva olek

Relva olek stardihetkel on alati mainitud rajakirjelduses. Olekuid on eristatud 3

7.1.1 Laetud - salv on laetud ja kinnitatud, padrun padrunipesas, kaitseriivistatud kui tehniliselt võimalik või mahavinnastatud (kui tehniliselt võimalik) või rakendunud sisseehitatud kaitseastmed.

7.1.2 Salv kinnitatud: salv on relvale kinnitatud, padrunipesa tühi ja liikuvad osad eesmisel asendis.

7.1.3 Tühjaks laetud: salv eemaldatud, padrunipesa tühi. Liikuvad osad võivad olla lukustatud tagumisse asendisse kui see on rajakirjelduses lubatud.

7.1.4 Laskeharjutuse kirjeldusega on lubatud kindlaks määrata, kui palju padruneid on salve laetud.

7.1.5 Kui laskerajal on nõutud mitme relvasüsteemi kasutamine, on kirjelduses eraldi ära toodud iga relva olek stardihetkel.

7.2 Laskuri stardiasend

7.2.1 Laskuri stardiasend on määratud rajakirjelduses.

7.2.2 Kui laskur alustab või laseb laskeharjutuse kasutades vale stardiasendit, peab rajakohtunik nõudma laskeharjutuse uuesti sooritamist.

7.3 Tiirukäsklused

Tiirukäsklused antakse alljärgnevas järjekorras:

7.3.1 "Lae ja pane valmis" või "Pane valmis" kui stardiasendis on tegu tühja relvaga) – selle käsklusega loetakse laskeharjutus alanuks. Laskur veendub silma- ja kuulmiskaitsete korrasolekus, viib relva rajakirjelduses nõutud valmisolekuasendisse ning võtab sisse stardiasendi. Kui see on tehtud, annab rajakohtunik järgmise käsu.

7.3.2 "Kas oled valmis?" – Kui laskur on valmis, võib ta seda kinnitada. Negatiivse vastuse puudumine loetakse samuti jaatavaks vastuseks. Kui laskur ei ole valmis, peab ta seda väljendama öeldes "ei ole valmis" või midagi samatähenduslikku. Kui valmisolek on saavutatud, võtab laskur sisse stardiasendi.

7.3.3 "Tähelepanu" – pärast seda käsklust ei tohi laskur end enne stardisignaali liigutada. Signaal peab üldjuhul järgnema 1-4 sekundi jooksul, erandiks on juhud, kus laskeharjutuse kirjeldus nõuab pikemat ooteasendis viibimist.

8.3.4 "Stardisignaal" – Selle peale alustab laskur laskeharjutuse sooritamist. Kui laskur signaalile mingil põhjusel ei reageeri, veendub rajakohtunik võistleja valmisolekus ning alustab käsklusi uuesti alates "Kas oled valmis?"

7.3.4.1 Kui laskur alustab liikumist enne stardisignaali kõlamist, peatab kohtunik laskuri ja pärast märkide taastamist alustab laskur harjutust uuesti.

7.3.5 "Stop" – rajakohtunik võib alati anda käskluse "Stop" kui tekib ootamatu vajadus laskeharjutus katkestada. Laskur peab viivitamata laskmise ja liikumise lõpetama ja ootama järgmisi käskluseid..

7.3.6 "Kui oled laskmise lõpetanud, lae tühjaks ja näita ette" – Kui laskur on laskmise lõpetanud, laeb ta relva(d) tühjaks ja esitab kontrollimiseks rajakohtunikule.

7.3.7 "Kui tühi, lukk ette, tühilask" (vintpüss) või "Kui tühi, kelk ette, tühilask, kabuuri" (püstol) – pärast seda käsklust ei tohi laskur laskmist jätkata. Korrektno protseduur on lasta liikuvad osad eesmisasse asendisse ja vabastada kukk/löökur päästikule vajutades. Pärast tühilasku asetatakse püstol kabuuri ning vintpüss viiakse vertikaalasendisse, raud alla või ülesse poole. Sellest hetkest loetakse harjutus lõpetatuks.

7.3.8 "Rada on vaba" – see käsklus annab loa liikuda laskejoonest ettepoole, et tulemusi lugeda ning laskeharjutus taastada.

7.4 Toimingud relvaga laskeharjutuse sooritamise ajal

7.4.1 Relva laadimise, tühjakslaadimise, tõrgete kõrvaldamise ja muu samalaadse tegevuse käigus peab relvaraud jääma alati määratud sihtmärgiala suunda ja laskuri sõrm nähtavalt väljapoole päästikukaitset.

7.4.2 Lasta tohib ainult sihtmärke, mida reaalselt nähakse, s.t kui sihtmärgi suunas lask tehakse peab ta ka olema laskuri otsenähtavuse vaateväljas.

7.4.3 Kui rajakirjeldus nõuab tulirelva käest ära panekut, siis tuleb enne relvaga kontakti kaotamist rakendada ohutusmeetmeid (vastavalt relvatüübile kas mahavinnastamine või kaitseriivistamine). Antud reegli vastu eksimine loetakse ohutustehniliseks veaks ja rakendatakse punkti 9.5.

7.4.4 Laskeharjutustel, kus ühest relvatüübist on vaja sooritada üle 20 lasu, on vaikimisi kohustuslik sooritada antud relval salvevahetus. Nõuet on võimalik tühistada rajakirjeldusega.

7.5 Liikumine

7.5.1 Välja arvatud juhul, kui laskur vahetult sihib või tulistab sihtmärke, peab kogu liikumine toimuma selliselt, et päästikusõrm oleks väljaspool päästikukaitset ja kaitseriiv (selle olemasolul) rakendatud. Relvaraud peab jääma ohusektori piiridesse või alla suunatuna askuri jalga 1 meetri raadiusesse. "Liikumiseks" loetakse järgmised tegevused:

7.5.1.1 Rohkem kui ühe sammu astumine ükskõik mis suunas.

7.5.1.2 Laskeasendi muutmine (nt põlvelt – lamades jne juhud, kui relva käsitletakse ühe käega või tuuakse tööalasse).

7.6 Abistamine ja vahelesegamine

7.6.1 Laskmise ajal ei tohi laskurile osutada mingisugust kõrvalist abi. Erandiks on rajakohtuniku poolt tehtavad märkused kui need on vajalikud ohutuse tagamiseks. Antud reegli vastu eksinud pealtvaataja võidakse laskealalt välja saata ning laskurile, keda antud intsident puudutas, võib määrata protseduurilise karistuse. Antud karistuste määramise üle on otsustusõigus rajakohtunikul.

7.6.2 Juhul, kui kohtunik jääb rajal laskuri liikumisele ette, võib ta pakkuda laskurile võimalust uueks soorituseks. Laskur peab pakkumise üle otsustama enne, kui saavad teatavaks harjutuse sooritamise aeg ja punktid.

7.7 Sihikupildi võtmine ja laskeharjutusega tutvumine

7.7.1 Võistleja võib enne stardisignaali vaadata läbi sihikute, et veenduda nende töökorras olekus, kuid sihikupilti ei tohi kunagi võtta harjutusel kasutatavate sihtmärkide peale. Antud reegli vastu eksimine toob esimesel korral kaasa hoiatuse, iga järgmist eksimust samal võistlusel karistatakse ühe protseduurilise karistusega.

7.7.2 Kui laskeharjutusega on lubatud eelnevalt tutvuda, ei tohi laskuril selle käigus käes olla ühtki sihtimist imiteerida aitavat abivahendit. Esimese eksimuse korral antakse hoiatus, iga järgnev juhtum on karistatav protseduuriga.

7.7.3 Võistlusrajal võib viibida vaid kohtuniku selgesõnalisel loal. Omavoliline laskerajaga tutvumine võib kaasa tuua diskvalifitseerimise ebasportliku käitumise eest.

Peatükk 8: Punktiarvestus

8.1 Üldreeglid

8.1.1 Punktide lugemise ajal ei ole võistlejal ega tema esindajal lubatud sihtmärkidele läheneda lähemale kui 1 meeter ega neid puudutada.

8.1.2 Juhul, kui abilised taastavad sihtmärgid enne punktide lugemist ning tulemusi ei ole võimalik kindlalt taastada, on võistleja kohustatud laskeharjutuse uuesti läbima.

8.1.3 Juhul, kui eelmise laskuri järel ei ole sihtmärgid korrektselt taastatud või lendab mõnelt eelnevalt kuuliaugult teip pealt, hindab kohtunik, kas tulemust on võimalik täpselt tuvastada. Kui täpset tulemust ei õnnestu taastada, peab võistleja raja uuesti laskma. Laskuril ei ole õigust nõuda uut sooritust, kui ta lõpetas ise laskmise või kui tulemus on kindlalt kohtuniku poolt tuvastatav.

8.1.4 Läbistatavus – pappmärgid loetakse läbistatavateks, s.t pappmärgi läbinud kuuli tabamus loetakse tabamuseks nii lastavas kui trahvimärgis olenemata selle tüübist.

8.1.5 Kuulikindl varje – Kui varjet ei ole rajakirjelduses eraldi nimetatud läbistatavaks varjeks (vaata 4.1.4) loetakse kõiki seinu, takistusi ja ekraane kuulikindlateks varjeteks. Kui:

8.1.5.1 Kuul läbib kuulikindla varje ja tabab seejärel sihtmärki, loetakse see möödalasuks. Kui seetõttu muutub võimatuks harjutuse võrdsetel alustel läbimine, peatatakse harjutus ning laskur saab uue soorituse.

8.1.5.2 Kuul riivab kuulikindlat varjet ja tabab seejärel lastavat või trahvimärki, loetakse see tabamuseks.

8.2 Punktilugemismeetodid

8.2.1 "Comstock" – Piiramatu aeg peatub viimase lasuga, laskude arv ei ole piiratud, määratud on tabamuste arv sihtmärgi kohta (rohkemate tabamuste olemasolul võetakse arvesse nõutud arvul parimaid saavutatud tabamusi).

8.2.1.1 Laskuri tulemus arvutatakse liites kokku igalt sihtmärgilt saavutatud punktide arvu, lahutatakse karistuspunktid ning jagatakse saadud tulemus ajaga, (möödetakse sajandiksekundi täpsusega) mis laskeharjutuse läbimiseks kulus. Tulemust väljendab tabavusfaktor (mitu punkti igas sekundis laskur keskmiselt saavutas) mis arvutatakse välja täpsusega 4 kohta pärast koma. Lõppjärjestuses saab kõrgeim tabavusfaktor antud rajalt võimalikud saadaolevad maksimumpunktid ning ülejäänud laskurid saavad sellest punkte proportsionaalselt vastavalt oma tabavusfaktorile. Näide: parim tabavusfaktor

on 4, rajal võimalik saada 100 punkti. Võitja saab 100 punkti, võistleja kelle tabavusfaktor oli 3, saab 75 punkti, võistleja tabavusfaktoriga 2,4 saab 60 punkti. Saavutatud punktidest tekib paremusjärjestus, kusjuures punktid arvestatakse välja täpsusega 4 kohta pärast koma.

8.2.2 "Koguaeg." Laskuri tulemus väljendub ajana, kus möödunud ajale lisanduvad sekundid iga eksimuse eest. Tabamus A tsoonis aega ei muuda, tabamus keskmises ringis (metric B, C) lisab ajale ühe sekundi, tabamus välimises ringis (D) kaks sekundit. Protseduur ja möödalask annavad kumbki lisaks viis sekundit ning tabamus trahvimärgis kümme sekundit. Võistluse lõpptulemus on lühim aeg, mis kõigi harjutuste läbimiseks kulus.

8.2.3 "Piiratud aeg." Laskeharjutuse sooritamiseks antud aeg on fikseeritud. Laskuri tulemus väljendub määratud aja jooksul saavutatud punktide arvuna.

8.3 Viigi lahendamine

8.3.1 Kui on vajadus lahendada viiki jäänud seisu, määravad võistluse korraldajad laskeharjutuse, millel parema tulemuse saavutanu jääb lõpuprotokollis ettepoole. Ükski muu koht sellise lahenduse puhul ei muutu.

8.4 Punktide lugemine ja karistuste väärtused

8.4.1 "Koguaeg" Tabamus A tsoonis aega ei muuda, tabamus keskmises ringis (metric B, C) lisab ajale ühe sekundi, tabamus välimises ringis (D) kaks sekundit. Protseduur ja möödalask annavad kumbki lisaks viis sekundit ning tabamus trahvimärgis kümme sekundit.

8.4.1.1 Raskemini tabatavate märkide juures on lubatud tõsta karistuse väärtust möödalasu eest kahekordseks, et vältida olukorda, kus sihtmärk jäetakse laskmata parema võistlustulemuse saamise nimel.

8.4.2 "Comstock" meetodil arvestatakse punkte ühe tabamuse eest järgnevalt:

8.4.2.1 Pappmärgi "A" tsoon annab 5 punkti

8.4.2.2 Pappmärgi "B" ja "C" tsoon annavad 3 punkti

8.4.2.3 Pappmärgi "D" tsoon annab 1 punkti

8.4.2.4 Piisava hulga laskurite olemasolul tunnustatakse eraldi võimsamate relvadega (nt 7.62 x 51mm) laskureid.

8.4.3. Metallmärgid ja purunevad märgid annavad 5 punkti

8.4.4. Raskemini tabatavate märkide juures on lubatud tõsta tabamuse väärtus mitmekordseks.

8.4.5. Iga tabamus trahvimärgis olenemata selle tüübist toob võistlejale 20 miinuspunkti, maksimaalselt läheb arvesse kaks tabamust trahvimärgi kohta.

8.4.6. Iga lask mis on sihtmärgi tabamusalas puudu võrreldes rajakirjelduses minimaalselt nõutuga, karistatakse 10 miinuspunktiga kui möödalask.

8.5 Sihtmärkide lugemine

8.5.1 Kui rajakirjeldus ei sätesta teistmoodi, arvestatakse igalt pappmärgilt kaks parimat tabamust, metallmärgid peavad kukkuma või reageerima. Puruneval märgil peab olema silmnähtavalt tükk puudu või auk sees.

8.5.2 Kui tabamus puudutab kahe punktiala eraldusjoont, loetakse tabamus väärtuslikumas tsoonis olevaks.

8.5.3 Kuuliaugust lähtuvaid rebendeid mis ulatuvad kõrvaltsooni, ei võeta arvesse ei tavalisel ega trahvimärgil.

8.5.4. Tabamusi, mis on selgelt rikošettide põhjustatud, ei võeta tulemuste lugemisel arvesse.

8.5.5 "Comstock" süsteemis on minimaalne laskeharjutuse tulemus 0.

8.6 Tulemuste kontroll

8.6.1 Pärast rajakohtuniku käsklust "Rada on vaba" võib laskur või tema esindaja käia kohtunikuga märkide juures, välja arvatud juhul kui see on keelatud rajakirjelduse või rajatutvustusega.

8.6.2 Juhul, kui tulemusi hakatakse lugema ajal, kui laskmine veel käib, peab sellest laskureid rajatutvustuse käigus teavitama.

8.6.3 Kõik eriarvamused punktide lugemise osas tuleb lahendada enne, kui märk saab kleebitud või muul moel taastatud. Hilisemaid pretensioone ei rahuldata.

8.6.4 Kui laskur ei ole rajakohtuniku poolt loetud tulemusega nõus, võib otsuse edasi kaevata peakohtunikule, kelle otsus on lõplik.

8.6.5 Edasikaebamise korral ei tohi kõnealust sihtmärki taastada. Vajadusel on lubatud see harjutusel aja kokkuhoidmiseks asendada uue sihtmärgiga.

8.7 Tulemuslehed ja elektrooniline jäädvustamine

8.7.1 Rajakohtunik märgib kogu raja tulemused (k.a hoiatused) tulemuslehele, mis võib olla paberil või elektrooniline. Soovitavalt kinnitatakse informatsiooni õigsus allkirjaga nii kohtuniku kui võistleja poolt.

8.7.2 Kui tulemuslehele on vaja teha parandusi, kinnitatakse allkirjadega ka nende õigsus.

8.7.3 Kui laskur keeldub tulemuslehte allkirjastamast, lahendab olukorra peakohtunik. Kui peakohtunik on veendunud, et tulemus on salvestatud õigesti, võetakse leht arvesse olenemata laskuri allkirja olemaolust.

8.7.4 Kui tulemuslehele kantud informatsioon on ebatäielik või vale ja õigeid tulemusi ei ole võimalik kindlalt taastada, peab laskur laskeharjutuse uuesti sooritama.

8.7.5 Kui harjutust ei ole võimalik uuesti lasta, toimitakse järgnevalt:

8.7.5.1 Kui aega ei ole märgitud, saab laskur raja tulemuseks nulli.

8.7.5.2 Kui laske on lehele märgitud vähem kui miinimum, loetakse leht täielikult täidetuks.

8.7.5.3 Kui tabamusi on lehele märgitud liiga palju, võetakse arvesse parimad tabamused.

8.7.6 Kui tulemusleht on kadunud, võetakse arvesse laskuri koopiat või muid märkmeid, k.a elektroonilisi. Kui neid ei ole, peab laskur raja uuesti laskma. Kui uuesti laskmine ei ole võimalik, jääb laskeharjutuse tulemuseks null.

8.8 Punktilugemise vastutus

8.8.1 Iga laskur peab ise pidama arvet oma tulemuste üle. Pärast võistluse lõppu ja enne tulemuste väljakuulutamist peab võistluse korraldaja tegema võistlejale tema tulemused kättesaadavaks, et laskur saaks veenduda nende õigsuses.

8.8.2 Kui laskur tuvastab tulemustes vea, peab ta juhtima sellele tulemusarvestajate tähelepanu ning vajadusel esitama tema valduses olevad tõendid tulemuste muutmiseks.

8.9 Liikuvate sihtmärkide punktiarvestus

8.9.1 Liikuvad sihtmärgid annavad punkte ja karistusi (möödalasud, laskmata jätmine) vastavalt üldreeglitele, olenemata sellest, kas nad jäävad liikumise lõpul nähtavaks või ei.

8.10 Ajavõtt

8.10.1 Võistleja ajavõtt toimub selleks ettenähtud lasukellaga. Kui kell annab tõrke, mis muudab võimatuks tegeliku läbimisaja leidmise, peab laskur harjutuse uuesti sooritama.

8.11 Punktiarvestuse programmid

8.11.1 Elektrooniliste punktiarvestuse keskkondadena on soovitatav kasutada WinMSS, Shoot'n Score It või Practiscore süsteeme.

Peatükk 9: Karistused ja diskvalifitseerimine

9.1 Protseduurilised karistused

9.1.1 Protseduuriline karistus määratakse kui laskur tegutseb vastuolus rajakirjeldusega või rikub mõnda üldiselt kehtivat reeglit mille eest ei ole ette nähtud muid karistusi. Protseduurilis(t)e karistus(t)e põhjus tuleb selgelt kirja panna ka tulemuslehele.

9.1.2 Protseduuriliseks karistuseks arvestatakse miinus 10 punkti (Comstock) või +5 sekundit (Koguaeg).

9.1.3 Võistleja, kes vaidlustab temale määratud protseduurilise karistuse või nende hulga, võib kaevata edasi peakohtunikule.

9.1.4 Protseduurilist karistust ei saa edasise laskuri tegevusega tühistada. Näiteks laskur, kes laseb märki samal ajal karistusjoont ületades saab karistuse ka siis, kui hiljem laseb sama märki karistusjoont ületamata.

9.2 Protseduurilised karistused – näited

9.2.1 Võistleja, kes tulistab väljastpoolt laskeala, mis on piiratud karistusjoonega saab iga sellise juhtumi eest ühe protseduurilise karistuse. Kui saadud eelis oli märkimisväärne, võib määrata ühe protseduurilise karistuse iga selliselt sooritatud lasu eest.

9.2.2 Võistleja, kes ei pea kinni laskeharjutuse kirjelduses nõutust, saab iga juhtumi eest ühe protseduurilise karistuse. Kui aga sellise kõrvalekaldumise tagajärjel on saadud oluline eelis (näiteks püstoliga lastes nõutud ühe käe asemel kahe käe kasutamine) saab ta protseduurilise karistuse iga selliselt sooritatud lasu eest.

9.2.3 Punktides 9.2.1 ja 9.2.2 mainitud karistuste määramisel tuleb arvesse võtta laskuri poolt maksimaalselt saavutatavat punktisummat. Comstock arvestuses kui karistusi on määrata vaja kindlalt positsioonilt tehtud rikkumise eest ja sellelt positsioonilt on näha maksimaalselt 20 punkti väärtuses märke, võib määrata maksimaalselt 2 protseduurilist karistust. Koguaeg punktiarvestuses võib määrata ühe +5 sek protseduuri iga nähtava sihtmärgi kohta olenemata kas tegu on papp-puruneva või metallmärgiga.

9.2.4 Võistleja, kes jätab mõne varustuselemendi (nt salv) maha hetkeks, kui ta sooritab harjutusel oma viimase lasu, saab selle eest ühe protseduurilise karistuse elemendi kohta.

9.2.5 Cooperi tunnelis, mis sunnib võistlejat liikuma madalalt karistatakse iga maha aetud elemendi eest ühe protseduurilise karistusega. Seinte puudetest või püssirohugaasidest põhjustatud materjali kukkumised karistusi ei too.

9.2.6 Võistleja, kes alustab liikumist (k.a käte liikumine) pärast käsklust "Tähelepanu" ja enne stardisignaali saab ühe protseduurilise karistuse.

9.2.7 Võistleja, kes jätab sihtmärgi laskmata, saab ühe protseduurilise karistuse iga sellise sihtmärgi kohta lisaks möödalaskude karistustele.

9.2.8 Võistleja, kes laseb sihtmärke üle takistuse, mis on vähemalt 1,8 meetrit kõrge, saab ühe protseduurilise karistuse iga selliselt sooritatud lasu kohta.

9.2.9 Kui laskur sooritab sihtmärkide suunas valangu (kaks või enam lasku ühe päästikule vajutusega) saab ta selle eest protseduurilise karistuse. Kui sama asi kordub samal laskeharjutusel, peatatakse sooritus ja laskur saab antud raja tulemuseks nulli. Erandina on valangu laskmine lubatud laskeharjutusel, kus see on eraldi nõutud. Kui mõni lask läheb sealjuures laskesektorist välja, on tegemist ohutusnõuete rikkumisega mille eest võistleja diskvalifitseeritakse.

Kui tegu on tehnilise rikke või "bumpfire" juhuga siis ohtliku olukorra tekkides laskmine peatatakse ning tehnilise rikke korral arvestatakse raja tulemus nii nagu see lasti. Laskja peatamisel "bump fire" puhul antakse laskjale uus sooritus.

9.3 Diskvalifitseerimine – üldreeglid

9.3.1 Võistleja, kes sooritab ohutustehnilise vea, diskvalifitseeritakse kogu võistlusel ning tal ei ole lubatud ülejäänud laskeharjutustel osaleda.

9.3.2 Võistleja diskvalifitseerimisel kannab rajakohtunik sündmuse aja ning põhjuse tulemuslehele ja teavitab esimesel võimalusel peakohtunikku.

9.3.3 Diskvalifitseeritud võistleja tulemused säilitatakse juhuks, kui peakohtunik otsustab võistleja ennistada.

9.4 Diskvalifitseerimine – juhulask

Laskur, kes sooritab juhulasu, tuleb esimesel võimalusel peatada. Juhulasuks loetakse:

9.4.1 Lask, mis läheb üle taustvalli või muus suunas, mis võistluse korraldajate poolt on määratud tulesektorist väljaspool olevaks.

9.4.2 Lask, mis tabab maapinda lähemal kui 3 meetrit võistlejast, välja arvatud juhul, kui lask oli tehtud märki, mis asus võistlejale lähemal kui 3 meetrit.

9.4.3 Lask, mis toimub relva laadimise, salvevahetuse, tõrke kõrvaldamise või tühjaklaadimise käigus.

- 9.4.4 Lask, mis toimub tulirelva ühest käest/õlast teise viimise ajal.
- 9.4.5 Lask, mis toimub liikumise ajal, kui samal ajal tegelikult märke ei sihitata ega lasta.
- 9.4.6 Lask, mis tehakse metallmärgi pihta lähemalt kui 50 meetrit (vintpüss) või 8 meetrit (püstol).
- 9.4.7 Juhul, kui on kindlalt tuvastatav, et juhulask tekkis tulirelva tehnilise rikke tõttu, ei rakendata võistleja suhtes diskvalifitseerimist, kuid antud laskeharjutuse tulemuseks jääb null. Tehnilise rikke kindlakstegemiseks peab tulirelva kohe esitama kontrolliks peakohtunikule või tema määratud isikule.

9.5 Diskvalifitseerimine – relva ohtlik käsitsemine

Näited relva ohtlikust käsitsemisest (nimekiri ei ole lõplik):

- 9.5.1 Tulirelva käsitsemine väljaspool ohutusala või laskeharjutust, sh püstoli hoidmine väljaspool kabuuri või vintrelva hoidmine maaga paralleelselt.
- 9.5.2 Laskeharjutuse ajal relvaraua suunamine laskesektorist välja. Erand: kabuuri asetatud püstol võib osutada väljapoole laskesektorit.
- 9.5.3 Kontrolli kaotamine tulirelva üle, näiteks:
- 9.5.3.1 Relva käest pillamine laskeharjutuse ajal.
- 9.5.3.2 Püstoli väljakukkumine kabuurist laskeharjutuse ajal,
- 9.5.3.3 Tulirelva suunamine laskuri enda kehaosale laskeharjutuse käigus
- 9.5.4 Sõrme hoidmine päästikul või päästikukaitse sees muul ajal, kui märkide laskmisel või sihtimisel. Erandiks on juhud, kui on vaja teha tühilasku või langetada ohutult püstoli kukke. Kohtunik võib ohtliku olukorra lahendamiseks teha ka hoiatavat suunamist.
- 9.5.5 Laskemoona käsitsemine ohutusallas (k.a. õppepadrunid). Laskemoona kaasa võtmine ohutusalasse on lubatud, kuid see peab jääma kotti või salvetaskutesse.
- 9.5.6 Laetud tulirelva kandmine muul ajal, kui rajakohtuniku otsesel korraldusel.
- 9.5.7 Keelatud või ohtlikuks tunnistatud tulirelva või laskemoona kasutamine.
- 9.5.8 Püstoli kabuuri asetamine ilma punktis 5.2.2 loetletud kaitseastmeid rakendamata.

9.6 Diskvalifitseerimine – ebasportlik käitumine

- 9.6.1 Võistleja on võimalik diskvalifitseerida käitumise eest, mis võistluse ametniku silmis on ebasportlik, näiteks petmine, ebaausus, kohtuniku mõistlike juhiste mittetäitmine või mõni muu tegevus, mis pole ausale inimesele kohane. Esimesel võimalusel tuleb teavitada peakohtunikku.
- 9.6.2 Pealtvaatajad on võimalik laskepaigast minema saata käitumise eest, mis võistluse ametnike silmis on vastuvõetamatu. Näiteks laskeharjutuse segamine, võistluse ametniku mõistlike juhiste mitte täitmine ja muud tegevused mis võivad spordiala diskrediteerida või põhjustada ohte.

LISA 1 Võistleja varustuse nimekiri

Stardihetkel peavad võistlejal olema vähemalt:

- Iselaadiv vintpüss
- Püstol koos kabuuriga.
- Kandesüsteem (plaadikandja, rakmed, lahingvest või muu samalaadne süsteem. Ainult lahingvööst ei piisa, kuid kasutamine on lubatud).
- Vähemalt 5 vintpüssi salve koos vähemalt 120 padrunita. Vajadusel lubatud asendada õppesalvede või imitatsiooniga, mis realistlikult jäljendab laetud salve kaalu ja kuju.
- Vähemalt 2 püstoli salve vähemalt 30 padrunita. Vajadusel lubatud asendada õppesalvede või imitatsiooniga, mis realistlikult jäljendab laetud salve kaalu ja kuju.
- Nuga (võib olla nii avatav kui pussnuga, võimalik, et on vaja harjutuse jooksul kasutada).
- Taskulamp (samuti võib harjutusel vaja minna). Võib olla relvale kinnitav.
- Esmaabivahendid, minimaalselt zgutt, rõhkside ja kummikindad.
- Kindad- tuhmi värvi. Peavad olema laskmise ajal käes. Sõrmed peavad katma ka sõrmeotsad.
- Pikkade sääрте ja varrukatega riided.
- Muu varustus mida laskur taktikalise varustuse juures oluliseks peab. Eelpool nimetatud varustuse kaal peab olema vähemalt 12 kilo, kusjuures riided ei lähe varustuse kaalu sisse.

LISA 2 Võistlusdivisjonid

		Avatud divisjon	Mehaaniliste sihikute divisjon	Täpsusrelva divisjon
1	Optilised/elektronilised sihikud lubatud	Jah. Püstolil kelgule kinnitatuna.	Ei	Jah, vintrelval.
2	Maksimaalne salvemaht	Ei	Ei	Ei
3	Salvepikendused lubatud	Jah	Jah	Jah
4	Harkjalad, grip podid jm relvale kinnitatud toed	Ei	Ei	Jah. Konfiguratsioon peab säilima igal rajal.
5	Vertikaalkäepide, maksimaalselt 152mm/6 tolli raua keskjoonest	Jah	Jah	Jah
6	Kompensaatorid	Jah, vaata lisaks altpoolt	Jah, vaata lisaks altpoolt	Jah, vaata lisaks altpoolt
7	Helisummutid	Jah, vaata lisaks altpoolt	Jah, vaata lisaks altpoolt	Jah, vaata lisaks altpoolt
8	Pordid relvaraudades	Ei	Ei	Ei
9	Miinumkaliiber/ padruni mõõt	5.45x39mm kesktulepadruniga vintpüss, 9x18mm püstol	5.45x39mm kesktulepadruniga vintpüss, 9x18mm püstol	5.45x39mm kesktulepadruniga vintpüss, 9x18mm püstol
10	Päästiku tõmbetugevus	Min 1 kg vintrelval, 1 kg püstolil	Min 1 kg vintrelval, 1 kg püstolil	Täpsusrelval piiramata, püstolil 1 kg
11	Püstoli pöidlatoed	Ei	Ei	Ei

Vintrelva leegisummuti-kompensaator peab olema taktikalisse tegevusse sobiv, ehk mitte suunama liigselt gaase küljele. Vajadusel rakendatakse kompensaatori testi- raua tsentrist külgsuunas 50 cm kaugusele asetatakse tühi pooleliitrine plastikpudel, mis ei tohi gaaside mõjul ümber kukkuda. Pudeli asetus võib olla kompensaatori otsaga ühel joonel või sellest tagapool vastavalt ehitusele.

Helisummuti kasutamine on lubatud, kuid laskur nõustub seda kasutades, et kui tema lasud ajamõõtjal ei registreeru (näiteks ei ole kella tundlikkus seadistatav), teeb kohtunik laskmise lõpetamisel lasukellale lisaks koputuse, mida arvestatakse lõpuajana.